

THE ONLY SLOVENIAN DAILY
BETWEEN NEW YORK AND CHICAGO
THE BEST MEDIUM TO REACH 180.000
SLOVENIANS IN U. S. CANADA
AND SOUTH AMERICA.

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

"WE PLEDGE ALLEGIANCE TO OUR
FLAG AND TO THE REPUBLIC FOR
WHICH IT STANDS: ONE NATION INDI-
VISIBLE WITH LIBERTY AND JUSTICE
FOR ALL."

Neodvisen dnevnik zastopajoč interese slovenskega delavstva.

VOLUME III. — LETO III.

CLEVELAND, O., PONDELJEK, (MONDAY) SEPT. 13., 1920

ST. 216. (NO.)

Single Copy 3c

Entered as Second Class Matter April 29th, 1918, at the Post Office at Cleveland, O. under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Posamezna številka 3c

ITALIJANSKI DELAVCI GLASOVALI PROTI REVOLUCIJI.

Navzlic temu obdržijo vse kovinarske tovarne v svojih rokah.

MILAN, 12. sept. — Z 600.000 glasovi proti 400.000 je danes italijansko delavstvo glasovalo proti takojšnji revoluciji v Italiji.

Glasovanje se je vršilo na seji Delavske konfederacije, potem ko se je debatiralo 16 ur brez prestanka.

Toda sklenilo se je, da se vse tovarne in topilnice, katere so delavci dosedaj prevzeli v svoje roke, obdržijo pod delavsko upravo še tudi v bodoče kot eksperiment.

Še ta teden se bo pričelo z lastniki pogajanja z ozirom na zastopstvo delavcev pri direktorijih, ki kontrolirajo industrije.

Sklep, da se ne prevzame vseh tovarn v Italiji, obenem tudi določa, da se vse tovarne, z izjemo kovinarskih, katere so bile dosedaj prevzete, vrnejo nazaj privatnim lastnikom.

Ta odločitev je bila storjena v dvorani nekdanje opatijske, ki je bila zgrajena, še predno je Kolumb našel Ameriko. V sobah, ki so bile sezidane v času, ko se je smatralo človeka, ki bi rekel, da je svet okrogel, za norec, so je napeljali aparate za navadni in brezični brzojav, da pošilja v svet sklepe, ki jih sprejme veliko in zgodovinsko važno delavsko zborovanje.

Nekaj časa se je zdelo, da je odločitev na tehtnici. Radikalni voditelji so zahtevali, da se izvrši popolna zaplenba. Glavna sila, ki je delovala proti temu, je delavski vodja signor Daragona, ki se je pred kratkim povrnil iz Rusije.

Povedal je zbranim delavskim zastopnikom, da se je vrnil iz Rusije popolnoma prepričan, da boljše življenje ne more uspevati na italijanskih tleh in da bi revolucija ustvarila največjo nevarnost za delavce same.

Vlada je obstala nevtralna.

Vlada je ostala nevtralna, toda z veliko naglico dohajajo vedno nove čete vojakov v mesto. Prevažajo jih v avtomobilih, kajti železniški delavci so odklonili premakniti vlake, na katerih bi se nahajali vojaki ali municija.

Na tovarnah, katere imajo v oblasti kovinarski delavci, vihro rdeče zastave. Delavci delajo po osem ur na dan, potem pa mora vsakdo za nekaj ur stati na straži.

Dasiravno je delavska konvencija glasovala proti splošnemu preobratu, pa je na drugi strani naročila kovinarskim delavcem, da vztrajajo na svojih dosedanjih pridobitvah in Delavska konfederacija je naročila socialistični stranki, da gleda na to, da se ta kovinarski spor ne izvede na podlagi spomence, ki so jo kovinarji prvotno podali lastnikom, temveč tako, da bodo kovinarske naprave pod direktnim vodstvom in upravo delavstva. V ta namen je Delavska konfederacija obljubila vso svojo finančno podporo.

Sedanji sklep samo priprava za končno zmago.

Konvencija je nadalje sklenila, da z izpremembo cilja sedanjega boja, katerega namen je prisiliti lastnike, da priznajo principe sindikalistične kontrole, se samo pripravljajo pot za nadaljne in večje delavske zmage, ki bodo končno neizogibno dovedle do socializacije vse industrije, katero se smatra za edino pravo rešitev produkcijskega problema.

V trenutku, ko se to poročilo izroča brzojavu, se zopet naznanja neko jako važno odločitev. Po naročilu delavske konfederacije je socialistična stranka brzojavila ministru predsedniku Giolittiju, da takoj skliče svojo zborovanje italijanskih kovinarskih tovarnarjev, ki so svojo zadevo predložili italijanski glavni zvezi industrijalcev, da se reši vprašanje, da-li so državni zakoni, ki varujejo osebno lastnino še vedno veljavni.

Dosedanje razmerje med delavci in delodajalci ni več mogoče.

Resolucija Daragona, katero so podpirale posebno kmečke in tekstilne organizacije iz okrajev, kjer jako lepo uspevajo razne delavske ko-operative, pravi, da se kovinarski spor sedaj ne more poravnati s poravnavo prvotnih spornih vprašanj.

Resolucija pravi: "Današnji historični moment

Veliki poboji med delavci in vojaštvom v Trstu.

TRST, 11. sept. — Vladne čete so danes streljale na delavce in socialiste s topovi. Iz topov se je ustrelilo dvakrat. Ubita sta bila dva, 15 pa je bilo ranjenih. Nemiri, ki so se pričeli pred več dnevi z manjšimi spopadi med socialisti in nacionalisti, so se nadaljevali ves dan.

Strajkujoči delavci se niso marali pokoriti odredbi delavske zbornice, da se povrnejo na delo, temveč so se zabarikadirali v mestnem okraju San Giacomo in so pričeli streljati na vojaške čete.

LONDON, 12. sept. — Neka brzojavka iz Rima pravi, da je bilo v Trstu v teku zadnjih treh dni ubitih sedem oseb, 50 pa ranjenih. Aretiranih je bilo na stotine oseb, po večini Slovencev.

Tekstilne in čevljarne tovarne zasežene.

Rim, 11. sept. — Zaseganje tovarn od strani delavcev se je razširilo tudi na tekstilne in čevljarne tovarne. Semkaj došla poročila pravijo, da so delavci v Turinu zasedli več predilnic, v Milanu pa več čevljarstev. V Milanu je delavstvo prevzelo tudi več izdelovalnic kemikalij.

Neka brzojavka iz Bologne pravi, da je unija železničarskih delavcev izdala naredbo, da se ustavi vse vlake, na katerih bi se nahajali vojaki na poti v severno Italijo.

Medtem ko se vršijo ti dogodki, pa se v Milanu vršijo pogajanja med delavci in delodajalci, da se poravnava industrijalno krizo, katero so izzvali tovarnarji, ko so izprli kovinarske delavce.

Pariz, 11. sept. — Tri stotni je italijanske pehote so zasedle neko tovarno v Lucca, katero so imeli delavci, ter so prisilile slednje, da izroče 60.000 bomb, katere so imeli v posesti.

Milan, 11. sept. — Včeraj so delavci na dano znamenje po naredbi delavske zbornice v istem času zasedli več kot 200 tovarn za kemikalije in razvili nad njimi rdeče zastave. Prevzetje se je vršilo hkrati na trikratni pisk močne tovarniške sirene. Takoj na to je nad vsemi tovarnami zaplapolala boljševiska zastava, na kateri se nahajala klavir in kosa, predstavljajoč delavce in kmete. Delavska zbornica pravi, da je podzvela ta korak ne znamenom, da delavci obdržijo tovarne, temveč, da s tem pomagajo kovinarjem.

Trst, 11. sept. — Včeraj je tukaj izbruhnila socialistična revolta, tekom katere so se na cestah postavile barikade in rabile strojne puške in bombe. Toda proti večeru se je pehoti in mornarjem posrečilo zopet napraviti mir. Vojaške čete patrolirajo po mestu in na glavni mestni trg so namerjene cevi bojne ladje, ki je zasidrana v luki.

Turin, 11. sept. — Danes se je odpeljalo z avtomobili štiri-deset tukajšnjih tovarnarjev v Bordenecchia, kjer se ministri

napravljajo dosedanje razmerje med gospodarjem in delavcem od sedaj naprej nemogoče. Nadalje je sklenjeno, da ima nadaljni razvoj sedanjega gibanja v rokah generalna delavska konfederacija, skupno s socialistično stranko in namen boja je, da gospodarji priznajo principu, da bo njih delo pod kontrolo delavcev.

Poljaki ustavili novo rusko ofenzivo.

Varšava, 12. sept. — Poljaki trdijo, da so svojo fronto razgrnili dalje proti jugovzhodu od Kovel železniški progi in zavzeli Vjelkorita, Malorojpa in Mjenika. Boljševiki so na tej fronti rabili devet oklopnih avtomobilov, katere so Poljaki zaplenili. Jugovzhodno od Lvova je poljska artilerija zasedla Bursejn, Bukačevce in Nastašin.

Wrangelove čete uničene.

London, 12. sept. — Poulradno boljševisko poročilo pravi, da so sovjetske čete zasedle novotrajene postopanke ob reki Bug in skoro docela uničile čete generala Wrangla. Isto poročilo pravi, da so se Poljaki v bližini Brest-Litovska umaknili pred novo rusko ofenzivo.

Dansko, 11. sept. — M. Domb-ski, predsednik delegacije za pogajanje z Rusijo, se je pred odhodom v Rigo, kjer se bodo nadaljevala pogajanja za mir, izjavil sledeče: "Upanje Anglije, da bodo poljski pogoji zmerni, se bo izpolnilo. Naš namen ni samo skleniti mir z Rusijo, temveč skleniti trajen iz resničen mir."

OBLAK SE JE ODTRGAL.

Columbus, 12. sept. — Ko se je v bližini Tarltona včeraj proti večeru odtrgal oblak, je povzročil smrt ene osebe, ki je utonila, medtem ko je usoda starih drugih neznana, in so morda tudi izgubile življenje.

ski predsednik Giolitti mudi na počitnicah, da protestirajo proti zaseganju delavcev, kateri dobavajo vedno več poguma v oči-gled nevtralnega stališča vlade. Tovarnarji pravijo, da niso delavci samo zasedli tovarn, temveč tudi njihova stanovanja, v katero so se naselili delavci.

Genoa, 12. sept. — Trideset italijanskih pomorščakov je danes zasedlo ruski parnik "Radosto", ki se je nahajal v pristanišču. Zaprljo so kapitana ter nato parnik dali na razpolago kovinarjem. (Ta parnik je gotovo last Wrangelove južno-ruske vlade.)

Turin, 12. sept. — Tukajšnji delavci so zasedli tri predilniške tovarne.

Bologna, 12. sept. — Železničarji so sklenili, da bodo ustavili vse vlake, na katerih se nahajajo vojaki. Več vojaških vlakov se je že ustavilo.

Leghorn, 12. sept. — Organizacija tukajšnjih steklarskih delavcev je dala 500.000 lir krajevni uniji kovinarjev. Vsi poročeni stavkujoči kovinarji bodo iz tega fonda sprejemali po 100 lir na teden, samci pa po 70 lir.

Neapel, 12. sept. — Delavci, ki so zasedli Armstrongovo tovarno v Pozzuoli, so izdali manifest, v katerem naznanjajo inženirjem in tehničnim izvedencem, da ako se v 48 urah ne vrnejo na delo, se jih bo odpustilo in dobilo druge na njihova mesta.

London, 12. sept. — Mrs. McSwiney je nocoj po obisku pri svojem možu v Brixton jetišnici izjavila, da je stanje moža neizpremenjeno od včeraj in da še vedno občuti velike bolečine.

Millerand in Giolitti se posvetujeta.

Aix Les Brains, 12. sept. — Francoski ministrski predsednik Millerand in italijanski ministrski predsednik Giolitti sta danes obdrževala že dolgo pričakovano konferenco. Sestala sta se v hotelu Mirabeau in več ur razpravljala mednarodni položaj. Bila sta popolnoma sama, njuni tajniki so vstopali v sobo le, kadar je bilo treba prinesiti kake dokumente.

"Mi moramo napraviti konec vojni," je dejal Millerand ob koncu posvetovanja poročevalcu "Associated Pressa", in je problem nadaljeval: "To je vzrok, da smo Poljski naročili, da naj bo zmerna, kar bo, kakor se do-zdeva, tudi upoštevala.

Ob koncu prvega pogovora ne bilo podanega nikakega uradnega poročila, toda Millerand je sprejel časnikarske poročevalce ter jim rekel sledeče:

"Najin pogovor je bil najpri-srčnejši in najzaupnejši. Narav-no je seveda, da sva se sporazu-mela, da je sporazum med Ita-lijo, Anglijo in Francijo neizo-gibno potreben ne samo v inte-resu teh treh sil, temveč tudi v interesu svetovnega mira.

"Versaillska pogodba se mo-ra vsiliti in tako tudi st. ger-mainska in druge, kajti vse tvo-rijo celoto, in ako pače ena, bo-do čutile sunek tudi ostale. Jaz se s popolna strinjam s formulo sprejeto v Lucernu. Zmagoval-ci morajo pogodbe aplicirati z zmernostjo, premaganci pa jih morajo zvesto izvršiti.

"Govorila sva tudi o sovjet-skem vprašanju. Znano vam je, kaj je francosko stališče. Stališ-šče zaveznikov se v principu ne razlikuje od našega."

Millerand je tudi izjavil da se razpravljalo jadransko vprašanje, ter da je on zagotovil Giolittiju, da se Francija ne ma-ra vmešavati v ta spor, temveč, da prepusti Italiji sami, da se sporazumi z Jugoslavijo.

Cox — Harding.

Vprašanje "suše" je rešeno, pravi Cox.

Seattle, Wash., 11. sept. — "Kot progresiven" človek razumem, kdaj kaka stvar preide v zgodovino, česar pa je reakci-onarec redkokdaj zmožen. Pri teh volitvah bodo zmagali prijate-lji svetovnega mira in prijate-lji napredka in vsak poskus, da se jih razcepi glede vprašanja, ki je že rešeno, bo propadel."

Tako se je danes tukaj izjavil governor Cox v odgovor na vprašanja pristašev prohibicije. To pomeni, da je governor Cox za to, da prohibicija ostane, kakor je sedaj uveljavljena.

Marion, 11. sept. — Senator Harding je danes izjavil, da se besedilo pogodbe lige narodov v paragrafu, ki se tiče Monroeve doktrine, v francoskem in angleškem tekstu razlikuje.

Harding pravi, da je to bilo napravljeno ali namenoma ali vsled premale pažnje pri sestavi, toda da je ta razlika zelo ne-varna za Ameriko, ako bi postala član lige ter da bi se ali mo-ralo zavreči Monroeovo doktrino ali pa iti v vojno, da se jo ohrani.

STANJE MCSWINEYJA.

London, 12. sept. — Mrs. McSwiney je nocoj po obisku pri svojem možu v Brixton jetišnici izjavila, da je stanje moža neizpremenjeno od včeraj in da še vedno občuti velike bolečine.

Sprejem E. Kristana v Ljubljani.

"Naprej piše dne 18. avg. pod naslovom: "Pozdravljen, Etbin Kristan!" sledeče:

Ze dolgo mesecev so prihajala od najrazličnejših strani poročila, da se vrne iz Amerike so-drug ETBIN KRISTAN.

Vsi smo ga težko pričakovali, vsi smo si ga želeli zopet v domovini.

Kdor je živel in delal v naši stranki pred vojno, ve, kaj je pomenil pri nas Etbin Kristan. Majhna neznačajna peščica zave-dnega industrijskega proletari-jata med ogromno, nepregledno klerikalno kmetsko maso, to smo bili tedaj kocijalni demo-kratje. Nihče nas ni upošteval. Matere so strašile po kmetih z nami svoje otroke. Socialist je istovesten z izgubljenim človekom, z izvržkom človeške druž-be. Naši govorniki pogosto ni-so bili varni niti življenja med nahujskanimi množicami.

In v teh razmerah, v tem o-zračju je delal Etbin Kristan med nami. — Težka so bila ona leta. Delo, borba, in nerazume-vanje za naše vzvišene cilje to je zijalo nasproti vsem, ki so orali ledino.

V teh težkih časih, ki so jih danes spominjamo le še kot av-ljice iz davnih dni, je oral med nami ledino naš Etbin Kristan. Ni bilo dela in ni bilo naloge, ki bi se jo prestrašil, z vsem o-gnjem navdušenja, ljubezni in požrtvovalnosti je stal v prvih vrstah one male peščice proleta-rijata, ki se je zavedala svoje velike zgodovinske naloge. Kdo bi prešel njegove shode, ko je v ognjevitih besedah navduševal delavske množice za razredni boj, kdo bi prešel njegove tem-peramentne članke, v katerih je prepričeval delavstvo, da ga bo rešila le neizprosna razredna borba in krepka organizacija.

Kdo se bo tedaj čudil, če se je oklenilo slovensko delavno ljud-stvo svojega Etbina Kristana z vsem ognjem vere, upanja in ljubezni.

Vsi smo se zato žalostno izpo-gledavali, ko je preteči svetovni požar 1. 1914 stisnil tudi njemu v roke popotno palico. Ni nas zapustil, ker je obupal v svojem delu, ampak zato, da si nabere med tem novih izkušenj, da pro-učji proletarske razmere med drugimi narodi ter se nekoč vr-ne med nas močnejši, nego je bil kdaj poprej.

Dolgo je živel v tujini. Nad šest let. Njegova narava tudi med tem časom ni mirovala. V daljni Ameriki je organiziral in probujal avstrijaskarsko klerikal-no orientirane izselnike ter jih pripravljaval za veliki moment, ki ga pričakuje ves svet. Naše po-palo meščansko časopisje je si-cer prinašalo o njegovem delu podlo zavita in lažnjiva poročila, a zgodovina ne bo pozabila dela, ki ga je vršil v Ameriki on kot socialist in tudi kot — Jugoslovane.

Sedaj je doma.

Včeraj dopoldne je prišlo iz Trsta popolnoma nepričakovano poročilo, da pride že z večernim vlakom. Umevno je, da je bilo popolnoma nemogoče obvestiti v par urah o tem vse ljubljansko delavstvo in organizirati pri-meren sprejem, vendar je pa šla ta vesela vest, kakor blisk od ust do ust.

Okrog osme ure zvečer so se pričele zbirati pred južnim ko-lodvorom velike množice delav-stva, z meščansko godbo "Svo-

bodo" na čelu. Vlak je prispel skoro z enournu zamudo. Ko je prisopihal na postajo, so se vsu-le k zadnjemu vagonu na peronu čakajoče množice, iz njega je pa stopil — Etbin Kristan.

Okrog njega se je vsulo delavstvo, prijatelji in znanci.

Vsak mu je hotel stisniti roko, vsak ga je hotel pozdraviti, vsak videti. Godba je zaigrala merseljezo in med navdušenim pozdravljanjem se je podal ves obdan od prijateljev in znancev pred kolodvor, kjer so ga čakale velike množice ljudstva.

Od kolodvora se je podala vsa množica v lepem izprevodu, z godbo na čelu pred hotel Union. Tam je stopil E. Kristan na balkon ter se v kratkih besedah presrečno zahvalil delavstvu za ljubezen, s katero ga je spreje-lo delavstvo zopet v svojo sredo. Poudaril je, da hoče najprej gledati in poslušati, nato bo pa stopil med delavce in bojavnike. Ljudstvo, katerega se je med tem nabralo na tisoče, je spre-jelo njegove besede z viharim odobravanjem.

Po teh pozdravnih besedah so se zbrali v srebrni dvorani "Uniona" zastopniki političnih, strokovnih, gospodarskih in drugih organizacij, da pozdravijo težko pričakovanega sodruga-sobojavnika po dolgih letih zo-pet na domačih tleh. V imenu slovenskih organizacij ga je pozdravil so-dr. Prépéluh; v ime-nu bratske hrvaške stranke pa so-dr. V. Bukšek. Ginjen se je ponovno zahvalil za presrečni sprejem so-dr. Etbin Kristan in poudarjal, da je prišel v domo-vino delat za osvobojenje našega proletarijata.

Premogarji trdno vstrajajo.

Hazleton, Pa., 11. sept. — Premogarski voditelji izjavljajo, da ne bodo odnehali s prizade-vanji, da se prične z novimi mezdami pogajanja, katere je včeraj odklonil predsednik Wil-son.

V ponedeljek se vrši tukaj se-ja meznega odbora premogar-ske organizacije, in pričakuje se, da bo navzoč tudi Philip Murray, podpredsednik United Mine Workers.

Danes ni v Hazleton okraju obratoval ni eden premogovnik. Premogorov Coleraine, ki je o-bratoval ves zadnji teden, je tudi prenehal z obratovanjem, ker so vsi delavci prenehali z delom.

Scranton, Pa., 11. Namestni predsednik okraja št. 1., John Collins, je danes izdal poziv na premogarje, da se vrnejo na de-lo, rekoč, da bodo s tem premo-garji dosegli več kot pa s prene-hanjem dela.

Wilkesbarre, Pa., 11. sept. — Položaj v tukajšnjem okraju je danes malo izpremenjen. Okraj št. 1. obratuje s polovično silo, medtem ko okraja št. 7. in št. 9 ne obratujeta.

V Pittston okraju, kjer je 800 premogarjev na štrajku že od 19. julija, so vsi poiskusi za poravnavo dosedaj ostali brez-uspešni. Delavci hočejo odpravi-ti delo od kontrakta, lastniki pa se nočejo ukloniti.

Washington, 11. sept. — Pre-nehanje dela v trdo-premogov-nih okrajih je znižalo produkci-jo za 40 procentov ali 14.000 že-lezniških vagonov v tednu, ki se je končal 4. septembra, ko je neuradna stavka trajala šele tri dni.

bodo" na čelu. Vlak je prispel skoro z enournu zamudo. Ko je prisopihal na postajo, so se vsu-le k zadnjemu vagonu na peronu čakajoče množice, iz njega je pa stopil — Etbin Kristan.

Okrog njega se je vsulo delavstvo, prijatelji in znanci.

Vsak mu je hotel stisniti roko, vsak ga je hotel pozdraviti, vsak videti. Godba je zaigrala merseljezo in med navdušenim pozdravljanjem se je podal ves obdan od prijateljev in znancev pred kolodvor, kjer so ga čakale velike množice ljudstva.

Od kolodvora se je podala vsa množica v lepem izprevodu, z godbo na čelu pred hotel Union. Tam je stopil E. Kristan na balkon ter se v kratkih besedah presrečno zahvalil delavstvu za ljubezen, s katero ga je spreje-lo delavstvo zopet v svojo sredo. Poudaril je, da hoče najprej gledati in poslušati, nato bo pa stopil med delavce in bojavnike. Ljudstvo, katerega se je med tem nabralo na tisoče, je spre-jelo njegove besede z viharim odobravanjem.

Po teh pozdravnih besedah so se zbrali v srebrni dvorani "Uniona" zastopniki političnih, strokovnih, gospodarskih in drugih organizacij, da pozdravijo težko pričakovanega sodruga-sobojavnika po dolgih letih zo-pet na domačih tleh. V imenu slovenskih organizacij ga je pozdravil so-dr. Prépéluh; v ime-nu bratske hrvaške stranke pa so-dr. V. Bukšek. Ginjen se je ponovno zahvalil za presrečni sprejem so-dr. Etbin Kristan in poudarjal, da je prišel v domo-vino delat za osvobojenje našega proletarijata.

Nadaljevanje na strani 4.

"Enakopravnost"

IZHAJA VSAK DAN IZVZEMŠI NEDELJ IN PRAZNIKOV
ISSUED EVERY DAY EXCEPT SUNDAYS AND HOLIDAYS

Owned and Published by
THE AMERICAN-YUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
Business Place of the Corporation: 6418 ST. CLAIR AVE.
SUBSCRIPTION RATES:
By Carrier ..... 1 year \$5.50, 6 mo. \$3.00, 3 mo. \$2.00
Cleveland, Collinwood, Newburgh by mail..... 1 year \$6.00, 6 mo. \$3.50
3 mo. \$2.00.
United States ..... 1 year \$4.50, 6 mo. \$2.75, 3 mo. \$2.00
Europe and Canada ..... 1 year \$7.00, 6 mo. \$4.00
3 mo. \$2.00.
POSAMEZNA ŠTEVILKA 3c SINGLE COPY 3c

Lastine in izdaja za
Ameriško-Jugoslavanska Tiskovna Družba.
6418 ST. CLAIR AVE. Princeton 551. 6418 ST. CLAIR AVE.
Za vsebine oglasov ni odgovorno ne uredništvo, ne upravnništvo.
CLEVELAND, O., PONDELJEK, (MONDAY) SEPT. 13., 1920

104

ZGODBA JEKLARSKE STAVKE.

Kdor je zasledoval razvoj stavke jeklarskih delavcev v Ameriki, katera se je vršila v preteklem letu, se gotovo spominja, da je bil William Z. Foster vodilna sila v tem spopadu med delavstvom in kapitalom. Ko je bila stavka končno preklicana, so marsikateri dolžili voditelje, posebno Fosterja, da so zakrivali poraz delavstva. Foster je o tem predmetu napisal celo knjigo in sedaj prireja tudi predavanja po raznih mestih, in razlaga, kako je prišlo do tega, da se je moralo stavko preklicati. V naslednjem bomo v kratkem posneli eno izmed njegovih predavanj, ki je obdržaval pred kratkim v nekem zapadnem mestu:

Jeklarski delavci so bili precej dobro organizirani leta 1892 do takozvanega "homestead" štrajka. Ta štrajk sta izzvala Andrew Carnegie in Henry C. Frick, s tem, da sta zahtevala od jeklarskih delavcev, da sprejmejo znižanje plač in da se pogajajo glede plače s svojimi delodajalci kot posamezniki. Jeklariji si niso od udarca, ki jim ga je zadal oni štrajk, še dosedaj popolnoma opomogli.

Štrajk v letih 1901 in 1909, ko so delavci vztrajali na stavki celih 13 mesecev, je skoro popolnoma uničil moralo med jeklariji, ki so bili povečini tujezemci. Ti trije porazi, katere je dosegel kapital v boji napram delavcem, so skoro popolnoma uničili unionizem, in za časa, ko je Foster prevzel tajništvo pri komiteju za organiziranje jeklarjev, je bilo število unijskih delavcev komaj 200.

Navzlic temu, da je od onega "Homestead" štrajka poteklo že 22 let, pa niso od onega časa dobili štrajkarji niti enega centa zvišanja. Izučeni delavci so zaslužili ob začetku vojne manj kot pred 22 leti. Polovica jeklarjev je daleko po 12 ur na dan in mnogo jih dela še sedaj. Petindvajset odstotkov jih je delalo po 12 ur na dan vseh sedem dni v tednu. Jeklariji, med katerimi je večina tujezemcem, so bili popolnoma demoralizirani.

Ko je Foster prevzel organiziranje jeklarjev, se je sklicala konferenca vseh poklicev v jeklarski industriji, na kateri je bilo zastopanih 2.000.000 delavcev. Najprej se e pristopnino znižalo na \$3. Dosedaj je bila pristopnina v nekaterih slučajih celih \$200.

Foster pravi, da se je na tem zborovanju naredila največja napaka v tem, ker se ni dalo gibanju dovolj fi-

nančne podpore in se torej agitacijo ni moglo vršiti v taki meri kot bi bilo potrebno. Mesto da bi se bilo poslalo med jeklarje najmanj 100 organizatorjev in glasovalo za veliko finančno podporo, pa je vsaka izmed unijskih organizatorjev delo le po \$100. Ker ni bilo zadosti sredstev ni bilo mogoče prirediti tako obširne kampanje za organiziranje kot bi bilo mogoče, ako bi bilo na roki dovolj denarja.

Prvi napadi na Fosterjevo kampanjo od strani jeklarskega trusta so bili vpriporjeni v South Chicagi, Jolietu in v Indiana Harbor.

Jeklarski delavci v South Chicagi so bili skoro popolnoma organizirani, ko je jeklarski trust z namenom, da organiziranje ustavi, dovolil delavcem osemurni dan. Delavci po drugih mestih niso razumeli tega peska v oči ter so bili čisto prevzeti od velikučnosti delodajalcev. Dejali so: zakaj bi se združili v organizaciji, ko dobimo osemurni dan tudi brez nje.

Toda Foster pravi, da bi bilo navzlic vsem tem zaprekan mogoča dobiti stavko v šestih tednih, če bi bilo dovolj denarja. Potem je prišla influenza, ko so bila javna zborovanja prepovedana, in v velikih slučajih so krajevne oblasti celo prepovedale obdrževanje govorov celo potem, ko je epidemija ponehala. Jeklarski špijoni so bili navzoči na vseh štrajkarskih zborovanjih in so si zapisali imena vseh navzočih. Vse one, ki so se pridružili organizaciji, se je takoj odslovilo.

V enem slučaju je jeklarski trust poleg zborovanja štrajkarjev, ki se je vršilo pod milim nebom, priredil koncerte in base-ball igre, da bi odvrnil pozornost delavcev od zborovanja. Foster je tu pohvalno omenil one duhovne, ki so odprli svoje cerkve za štrajkarska zborovanja, toda poudaril je, da se je našlo takih duhovnov le en procent, medtem ko je drugih 99 procentov držalo z jeklarskim trustom. Potem so bile velike teškoče tudi v tem, ker so delavci govorili povečini tuje jezike. Samo v eni jeklarni so delavci pripadali 54 različnim narodnostim.

Foster pravi, da je jeklarski trust tekom zadnjega štrajka imel najetih najmanj 50.000 privatnih biričev. Pennsylvanski državni konstablerji so vdrali v stanovanja štrajkarjev in napadali ljudi na ulici.

Foster pripoveduje, da je urednik lista "Post" v mestu Gary sam prišel k njemu in mu obljubil podpirati stavkarje. Prva banka v mestu je o tem zvedela in je zagrozila, da mu ne dovoli kredita za nakup potrebščin, ako bo list podpiral stavko. Posledica tega je bila, da so v listu izšli jako proti-delavski članki. Foster pravi, da je bilo urednika tako sram, ko je bil prisiljen podati se, da mu ni mogel pogledati v obraz, ko je prišel v uredništvo.

Iz tega poročila je čisto jasno, da je Foster naredil vse, kar je bilo v njegovi moči, da pribori jeklarjem boljše delavne pogoje, in da so bili poraza krivi faktorji, katerih Fosterjev komitej ni mogel kontrolirati.

Vojna in mir na vzhodu.

(Karl Kautsky.)

Kakor so različni nazori socijalistov glede boljševiških metod, v eni točki vsi edini, da z veseljem pozdravljajo, ker se

je Rusiji posređilo ubraniti se poljskega napada in vojne od strani entente. Jasno je bilo pač, da države, ki so vojevale proti sovjetski Rusiji, niso storile tega, da bi branile pravice demokracije proti avtokraciji. Meščanski republikanci Francije niso imeli prav nobenih pomislekov glede tega; ne le da so

imeli mir s caristično avtokracijo marveč so se zelo tesno zvezali z njo. In če zdaj vojujejo proti ruski republiki, se to ne godi prav nič zaraditega, da bi ji izprešali tistih dvajset milijard, ki so jih poslali v Rusijo v pomoč carju, da obdrži oblast nad ljudstvom.

Proti sovjetski Rusiji se bore meščanske vlade, ker jo smatrajo za pozicijo proletarske sile in ker obeta, da nje zmogovitost stališče jako okrepi samozavest proletarijata vseh dežel, dočim so se nadejale, da se okrepi mednarodna reakcija, če uničijo sovjetsko republiko s silo.

Iz enakih vzrokov so se socijalisti vseh dežel in vseh smeri, tudi če smatrajo boljševiške metode kot usodne, glede vzhodne vojne enodušno postavili na stran ogrožene sovjetske Rusije. Nje zmaga pomeni nedvomno silni dvig samozavesti mednega delavstva vsega sveta in obenem znatno pospešenje njih razrednega boja.

Nič manj z veseljem ne pozdravljamo Rusije, ker dokazuje, da ima tiranska oblast ententnih zmagovalcev tudi meje. Vsaka diktatura brez kontrole vodi k nezmeram in v končno k neznosnim in uničujočim razmeram, tudi če so njim povodni popolnoma opravičeni in dobrodošli. Zato smatramo kot edino pravo obliko za konec svetovne vojne mir sporazuma. Končanje vojne z uničujočo zmago nasprotnika se nam je zdel vedno grozen, naj bo zmagovalac kdor.

Ce danes velesile opažajo, da zadeva njih diktatura na uspešen odpor ter da ne morejo vsekolli mu svetu diktirati svoje muhe, kakor se jim poljubi, mora to jako močno vplivati, da pridejo do spoznanja ter okrepijo opozicijo v njihovih lastnih vrstah proti njih neznosni in predrzni politiki.

Zlasti sedaj se bo to zgodilo če Rusi s svoje strani tudi ne bodo v zmagovalni pijanosti skušali izsiliti neopravičen mir. Če se posreči na vzhodu pamenten mir na podlagi, ki so jo boljševiki v Zimmerwaldu sami priglasi, samoodločbe narodov potem bi končno utegnili pričeti doba svetovnega miru in izhoda iz vojne bede.

Ne smemo sicer misliti, da se izvede prehod tako naglo. Na množine živih v surovini v Rusiji, ki so jih nam tolikrat obetali, še dolgo ne smemo računati. Zakaj rusko gospodarstvo, zlasti pa ruski promet je mnogo preveč uničen in neorganiziran. Krasin utegne imeti prav, kakor je objavil zadnjič, da bo se izčim iz vojne na vzhodu zo-

trajalo še tri leta preden ne bodo ruska mesta več gladovale in prezeblala ter deset let, preden bo dosegla Rusija zopet svojo prejšnjo produktivnost.

Pač pa utegne mirovno stanje vesti do tega, da bodo veliki in dragoceni deli izven ruskega proletarijata prenehali izrabljati svoje moči v poizkusih in posnemanju ruske predpodebe, ker morajo ostati brez uspeha in delavstvo le ovirajo in slabe.

Danes je skoro nemogoče izvedeti popolno resnico o Rusiji. Odrzvana od nas po vojnem stanju, nima drugega časopisa kot ono vlade. Na javnih shodih smejo nastopati le govorniki, ki imajo oblastveno dovoljenje za to. Kdor je sumljiv, da nagiba k opoziciji, kakor tudi vsakega tujca stražijo policijsko in določeno njegova pota, kako je potemtakem mogoče izvedeti pravo resnico o Rusiji! Pazljivi opazovalec je utegne sicer spoznati iz izjav vladajoče stranke, toda širna javnost zahteva direktna pojasnila.

Ce pride mir, potem postane občevanje z Rusijo svobodnejše. Občevanje bo hitro napredovalo in v enaki smeri bo vedno bolj mogoča tudi kontrola. Mnogo Evropejcev iz zahoda se bo izselilo v Rusijo, kjer potrebujejo kvalificirane delovne sile in kjer te pričakujejo izbojšanje svojega položaja. Njih izkušnje same bodo zadostovale, da izvedo resnico o Rusiji.

Na drugi strani pa bodo potom naraščajočega prometa delavci Rusije zopet izvedeli resnico o položaju svojih sodrugov v inozemstvu. Naraščajoči promet in razvoj industrije bosta delavstvo in kmete v ruski državi zopet zbudila k večjemu razmahu politične sile, njih opozicija proti današnjemu omejevanju njih političnega udeleževanja bo naraščala ter bo z vso gotovostjo odstranjevala oviro za oviro in preplavljala bolj in bolj državo z demokratičnim duhom, ko obenem premeha vojno stanje, ki je bil vedno najugodnejši trenutak za vojaško in meščansko diktaturo.

Tako se bo v Rusiji kakor tudi v ostali Evropi rast proletarstva in samostojnosti obenem z dvigom industrije in kmetijstva povečala produktivnost ter dovelo celokupno maso prebivalstva do večjega blagostanja, ki bo s tem v svojem boju našlo močno oporo — če se sklene mir in sicer pravičen mir na vzhodu. Ta "če", to je veliko usodno vprašanje, pred katerim se segodaj svet nahaja. Če se ne sklene, nepravilen mir, potem grozi, da bo se izčim iz vojne na vzhodu zo-

pet evropska vojna ki bo uničila, kar je še pustila prva svetovna vojna. Potem utegne Evropa v morju krvi in beletih zapade najgorjemu barbarstvu.

Ali se sklene pravičen mir na vzhodu ali ne, je seveda mnogo odvisno od ravnanja vodilnih državnikov Rusije, ako ostanejo zvesti temeljnim načelom, ki so jih razglasili v Zimmerwaldu.

Toda odločevala ne bo samo Rusija. Nič manj ne bodo odločevala Poljska in entente, ki jo podpirajo in ji svetujejo. Če te ne razumejo zmaganje časa če mislijo gospodje v leriand in Foch in njih varni preprečiti Rusiji pravičen mir zaradi svoje vladohlepnosti in želje po izkoriščanju ter se nameravajo dalje vojskovati proti njej, potem pada grozovita sreča, ki bo raztegnila nadaljnje vojne tudi v njihove dežele, na njih glavo.

Nikdar še ni bilo bolj nujno potrebno kakor prav sedaj, da delavstvo Evrope, zlasti pa na vzhodu, zmagovalcev, "naraščajočih" diplomatičnih akcijah svojih vlad, in se jim, če je potrebno, tudi upro z vsemi svojimi silami, ki jih imajo na razpolago. Ko je Marks te besede v svoji inauguralni adresi (1864), ki proungam internacionalne napisa, je bil proletarijat celo v Angliji mnogo preslaboten, da bi program udeležil. Danes je mnogo bolj dovedel skoro v vseh odločitvah državah. In danes ne morejo vlade več presenetiti proletarijat, kakor leta 1914. Danes vidi prihajati nevarnost, da se pripravljajo, da jo odvrne, če prodre tako na zahodu kakor na vzhodu pamei, potem se sicer mo pričakovati, da vendar ne bo miru in vzpostavitve socialistične vzpostavitve, ki se more blagodejno razviti le v miru.

POROČNA OBLEKA V PARIZU.

Pariski listi poročajo, da je neki cerkvi pohujšanje, da je nevesta, ki se je pojavila pri oltarjem v preveč kratkih hlačah in prozornih nogavicah. Hovnik je izjavil, da je nevesta na obleka nemoralna ter ni hotel poročiti. Naposled ni bilo druge pomoči, nego da se je nevesta preobleč.

Tine: "Ti jo boš poročil samo zato, ker je bogata? Pa če veš, da je njena preteklost dvomljiva."

Tone: "Kaj zato. Če je poročim, bo dvomljiva moja bodočnost."

Skušnjave Tomaža Krmežljavčka.

Počasi je krožil Tomaž okrog farovža in po bližnjih senozetih in žal mu je bilo, da ne stanuje v farovžu, kajti sodil je, da bi potem prišel veliko hitreje na sled skrivnosti Francike Omanen.

Na pošti je posvetil nekaj časa dekl in nekaj pozornosti gospodinji in z zadovoljstvom je konstatiral, da pri obeh hitro napreduje in da je druga na drugo vse bolj ljubosumna.

"Našo dekle ste že popolnoma zmešali," je dejala krčmarica, ko se je po večerji vsedla posebno blizu Tomaža. "Postiljonovi sestri je že povedala, da bi vas koj vzela, če bi jo vprašali."

Tomažu se je zdelo potrebno, da pomiri krčmarico in povišal jo je hitro v milostivo.

"Nikar ne mislite nič slabega o meni," je rekel. "Moja služba mi nalaga dolžnost, da vedno kažem pravo demokratično mišljenje. Kdor ljudstvu služi, mora biti z ljudstvom prijazen."

"To je že prav," je dejala krčmarica in potem sramežljivo dostavila, "a če je tako čeden mlad gospod, ... z dekle prijazen, si takoj kaj domišljuje ..."

"O, milostiva — preveč ste ljubezni," je sladko vzdihnil Tomaž. "Ko bi smel govoriti ..."

Pogledal je krčmarici zapeljivo v oči. "Ko bi smel govoriti milostiva, ko bi smel razodeti, kaj čuti moje srce ... ali jaz sem še premlad za zakon ..."

Krčmarica je drhtela poleg Tomaža, vsa srečna, da jo imenuje milostivo in nedruga so se ji dvigala samaga razburjenja. Tomaž je povesil glavo, kakor da je zaradi svoje mladosti ves obupan, med tem ko je,

kakor da je zatopljen v posebne misli, položil svojo roko krčmarici okrog pasu.

"Oh, — kako je mi vroče —" je zavzdihnila krčmarica vsa rdeča v obrazu in je pihala kakor nov meh.

"Tudi jaz sem ves razgret — ta notranji ogenj," — je šepetal Tomaž. "Ah in samo še pet dni bom imel srečo gledati v vaše globoke oči ..."

Stisnil je krčmarico k sebi in se z ustnicami blizal njenim ustam in ona je nagnila glavo na njegovo stran in koprneče čakala.

"Rajtengo," je takrat zagrmel surov glas iz prve sobe in kakor da je treščilo med nju, tako sta se krčmarica in Tomaž odmaknila drug od drugega.

S težkimi koraki je šla krčmarica v prvo sobo. Tomaž je gledal za njo, kakor maček, ki za trenotek izpusti ujeto miško.

"Ta moja milostiva brenta se je pa pošteno vnela. Če bo količkaj mogoče, jo ujamem še nocoj."

Nadaljeval bi bil rad takoj svoje manevre a ker so prišli drugi gostje, ni bilo to mogoče.

Po večerji je šel Tomaž zopet v konsum in je tamkaj dolgo delal ter spravil v red večji del računov. Hitel je, da bi zadnje dni imel popolnoma zase.

"Pojdite kar spat," je rekel prodajalcu, ko sta zaprla konsum. "Ker sem toliko delal, se hočem še malo izprehoditi."

"Saj vas rad spremim," je menil prodajalec, a Tomaž je njegovo ponudbo odklonil, češ: "Moji živci se morajo umiriti—in najbolje bo, da nič ne govorim in ne slišim."

Zapustivši prodajalca je krenil čez senozeti. Mehka lepa noč je bila in šetnja je Tomažu dobro dela. Iz daljave se je tod in tam oglašil kak vrisk, od vasi se je zdaj in zdaj zaslišalo pritaženo fantovsko petje, sicer pa je vladal mir. Tomažu je prišla v tej pokojni noči na misel Natalija in pri tej misli mu je postalo nekam toplo pri srcu.

"Pamet — fant," si je prigovarjal. "Kaj boš se

sentimentalen — če boš poslušal svoja čuvstva, ne boš nikoli nič dosegel. Reva izgubljena si ... samo s krepko voljo se spraviš naprej."

Šel je z dolgimi koraki v hrib in se od zadaj približal farovžu.

"Vse že spi — nobena luč ne gori — lahko pojde."

S to mislijo se je plazil Tomaž proti farovžu in sicer naravnost proti oknu Francike Omanen. Stisnil se je k zidu in potresel na okno in okrog okna dobro polovico tistega zelišča, ki mu ga je poslal Kozoglav iz Ljubljane.

"Če je res, kar se govori, morajo na to zelišče priti vsi mački iz treh fara," se je smejal Tomaž, ko se je umikal od farovža proti hribu. "Tam v senci pod prvim drevesom bom malo počakal, da vidim, kak učinek bo imelo zelišče."

Tomaž je čakal komaj pol ure in že je slišal mišjavo najrazličnejših mačjih glasov.

Mačje orgije okrog okna farovške kuharice so bile živahne in glasne, da so prebudile Franciko Omanen in vzbudile pozornost celo po vasi. Francika Omanen je razganjala mačko tolpo z besedami, z metlo in z vodo, pomagalo ni nič. Mačja družba se je vse bolj množila in mišjavke je bilo tako glasno in neprestano, da so začeli lajati psi po vasi in peti petelini in je nastal dirindaj, ki je spravil na noge polno ljudi. In vse je vpraševalo, kaj se je moralo zgoditi v farovžu, da so se zbrale tamkaj vse mačke in vsi mački in da počenjajo tako, kakor bi bili znoreli.

Kakor različnim drugim ljudem po vasi, tako je Tomaž na to vprašanje tudi krčmarici na pošti zaupno zašepetal na uho:

"Farovška kuharica ima danes gotovo take skušnjave, da se kar potli. Mačke so to zavohtale in zdaj se pode okrog njenega okna. Mačje rajanje je zanesljivo znamenje, da ima kaka ženska največje skušnjave."

"Ježeš — ka jje rec?" je strahoma vprašala krčmarica. "Oh, jaz bi umrla, če bi se meni kaj takega

zgodilo. Taka sramota! Kako se bodo ljudje iz Francike norela delali."

"Meni se tudi smili," se je hlinil Tomaž. "Najraje omoži, kakor da trpi tako silne skušnjave."

Tomaž in krčmarica sta bila sama v veži. Tomaž so že vsi spali in Tomaž ni dvomil, da je krčmarica poslala natakatičnega nalašč spat, da bi mogla sama na počakati. Krčmarica je zaklenila vrata in je sicer Tomažu v prvo nadstropje, kjer je bila njegova soba, nica. Vrh stopnic je Tomaž vpilnil svečo in stopil na krčmarico k sebi ter jo poljubil.

"Oh ... gospod ... pustite me ..." je sicer krčmarica. "Pustite me — Ježeš ... če bi imel take skušnjave, da bi mačke ... Ježeš ..."

Tomaž pa se ni zmenil za to zdihovalje. Vse krepke je stiskal krčmarico k sebi in jo poljubljil.

"Nič se ne boj ..." ji je dejal, "jaz ti skušnjav ne preženem."

In speljal jo je med poljubovanjem in objemanjem v svojo sobo in vrata za seboj zaklenil.

Naslednji dan je vsa vas govorila o mačji orgiji pred oknom farovške kuharice in vsa vas se je smejala, da je nad vse krepstina sicer pa zaradi svoje ošabnosti in mogočnosti jako malo priljubljena kuharica prišla na njeno okno in pustile tam spominje svoje obiske. Krčmarica na pošti pa je bila srečna, ni nobena mačka imela vzroka obiskati njenega okna in da je glas o njeni kreposti ostal ohranjen.

Francika Omanen pa je postala vsa divja, ko je izvedela, kaj govore po vasi. Tako se je togotila, da se je razjokala in vrta velik lonce farovškemu kuharici, ker jo je vprašal, če ima zaradi njega skušnjave. Fajmostra Joska Mrčino pa je tako ostervel, da je za ta dan opustil svoje kuro in je zbežal v farovž ter se odpojal na obisk k sosednemu župniku.

"Danes se ž njo pomenim," je dejal Tomaž pri sebi, ko je izvedel, kako farovška kuharica diči.

(Dalje prihodnjik.)

DENAR V JUGOSLAVIJO

Posiljamo hitro, točno in gotovo. Potrčila podpisana lastnoročno od prejemnika prejemno v najkrajšem času. Prodajamo

PAROBRODNE LISTKE

na vse črte v in iz Evrope po originalni ceni. Dobivamo našim potnikom

POTOVALNE LISTINE

kot vse druge potrebne spise, ter opravljamo tudi

JAVNE NOTARSKE

posle vsch vrst vestno in točno. Dobivamo vsa potrebna dovoljenja, za dobavo kake osebe iz Evrope v Ameriko. Prejemamo denar na

HRANILNO VLOGO

ter plačujemo po 4% obresti. Pričnite vaš račun danes. Največje hranilne uloge izplačamo na zahtevo ulagatelja brez obotavljanja.

Nemeth State Bank

John Nemeth pres. New York, N. Y.
10 E. 22nd St.

Zdolaj podpisana se zahvalim slovenskemu zdravniku kiropraktike

DR. ALBERT IVNIKU
6408 St. Clair Ave.

kateraga uradne ure so od 10. do 12 dop. od 2 do 4 pop. in od 6. do 8. zvečer, kateri je moje več let trajajočo bolezen ozdravil v zelo kratkem času. Poskusila sem prej operacijo in več zdravnikov brez uspeha.

FRANČISKA MILNAR, ha. Priporočam tega zdravni-
1756 E. 43rd St. ka rojakom in rojakinjam.

C&B LINE
DAILY BETWEEN CLEVELAND & BUFFALO
3 MAGNIFICENT STEAMERS 3
The Great Ship "SEABREE" - "CITY OF ERIC" - "CITY OF BUFFALO"
CLEVELAND - Daily, May 1st to Nov. 15th - BUFFALO
Leave CLEVELAND - 9:00 P. M. Eastern (Leave BUFFALO - 9:00 P. M. Eastern)
Arrive BUFFALO - 7:30 A. M. Standard Time (Arrive CLEVELAND - 7:30 A. M. Standard Time)
Commodious at Buffalo for Niagara Falls and all Eastern and Canadian points. Railroad tickets
lowest rates. Agent for American Express Agent for tickets via C. & B. Line. New Tourist Automobile
Rate - \$10.00 Round Trip, with 2 days return limit, for cars not exceeding 127 in. wheelbase.
Beautifully colored sectional puzzle chart of The Great Ship "SEABREE" sent on receipt of
five cents. Also ask for our 24-page pictorial and descriptive booklet, free.

The Cleveland & Buffalo
Transit Company
Cleveland, Ohio
"The Great Ship
"SEABREE"
the largest and most costly
passenger steamer on inland
waters of the world. Sleeping
capacity, 1500 passengers.

FARE \$5.56

L. A. STARCE, Oph. D.
SLOVENSKI DOKTOR OPHTALMOLOGIJE
Očesne bolezni, nervoznost in druge bolezni, ki jih po-
vzročijo defektivne oči je naša posebnost.
6127 ST. CLAIR AVE. Cleveland, Ohio.
Uradne ure: 10-12, 2-4 pop. 6-8 zv. Ob nedeljah in sredo
od 10-12 dop.

DR. L. E. SIEGELSTEIN
Zdravljenje krvnih in kroničnih bolezni je naša specialiteta.
308 Permanent Bldg. 746 Euclid ave. vogal E. 9th St.
Uradne ure v pisarni: od 9. zjutraj do 4. popol. od 7. ure
do 8. zvečer. Ob nedeljah od 10. do 12. opoldne.

OGLAŠAJTE V "ENAKOPRAVNOSTI".

ZADRUŽNA TRGOVINA.

**SLOVENSKA DELAV-
SKA ZADRUŽNA
ZVEZA**

667 E. 152. cesta

je delavsko podjetje, kjer dobite mnogo živ-
ljenskih potrebčin cene-
je nego drugje.

Naša želja je, da po-
stanete tudi vi član te-
ga podjetja in obenem
tudi odjemalec.

Le na ta način si mo-
ra delavstvo pomagati,
ako si osvoji trgovino in
se v delovanje iste za-
interesira.

Pridite in si nakupite
vesega potrebnega v na-
ši trgovini. Vedno sve-
ža zaloga razne meseni-
ne, Domače suho meso.
S. D. Z.

Marijina kiparja.

Spisal Ksaver Meško.

(Dalje)

Oče prior je odredil, naj ne hodi nihče v delavnico, da Giovanna ne moti. Bratje so vestno ubogali.

Le vrtnarja, brata Simpliciija, je vlekle venomer nevidna moč v bližino Giovannijeve delavnice. Pač vsak dan je ob vsej skrbnosti za ljubljene rože našel toliko časa, da se je vsaj za nekaj kratkih hipov skril za rožno grmovje pred delavnico, od koder je videl brata slikarja. Videl je, kako slika z gorečo vneto in se ne briga za ves svet tukaj zunaj, kakor da ga vobče ni. Videl je, kako mu rde lica od navdušenja, morda tudi od nemira, in napora, kako mu se-
vajo oči v veliki notranji sreči. Včasih jih slikar za hip dvigne, a takoj nadaljuje delo s tem večjo gorečnostjo, s tem srečnejšim licem.

"Nebo vidi odprto fra Giovanna, Madonno gleda, il benedetto!" je vzdihoval brat Simplicij sam pri sebi, sem vas srečen, da uživa brat slikar tako blagoslovljeno srčo, polni v sreči, ker on ni vreden, da bi tudi kdaj gledal sladko Karljico nebes iz obličja v obličje.

Cim bolj je napredovala slika, tem večje hrepenenje je vznemirjalo srce preprostega brata vrtnarja, da si jo ogleda kdaj prav od blizu. Zakaj skozi okno jo je videl vendar le za silo. In vedno se mu je zdelo, da mora biti v resnici še mnogo krasnejša, kot jo vidi z vrta.

Večje in večje je prihajalo to hrepenenje. Že ga ni mogel več brzditi, ves vznemirjen in bolan je že bil po njem, ker je bil ves ranjen od ljubezni do nebeske Gospe.

Ko nekega večera pozvonil k večerji, in fra Giovanni odide iz delavnice, in jo za seboj zaklene, se spazil brat Simplicij kakor tat skozi okno v atelje.

A komaj stopi pred sliko, komaj je objame z ljubečim in zavzetim pogledom, se že zruši na kolena. Strmeče oči se mu od same prevelike sreče hipoma napolnijo solzami. Povzdigne drhteče roke proti Madonni, in kakor bi stala živa pred njim, jo nagovori glasno:

"Eccia, res takšna si morala biti, o Madre santissima, prav takšna! O blagoslovljeni brat, ki te je smel gledati, kakor te gledajo angeli božji, iz obličja v obličje.

Klečal je dolgo pred sliko. Smejal se je od sreče, jokal od same zlate radosti, vmes molil, zdaj glasno, zdaj šepetaje, kakor v tajnem strahu, da bi motil mogočno Gospo v nebeski njeni sreči in radosti.

Nehote pa so mu od molitve vse misli spet in spet poletavale k bratu Giovanniju in k preveliki njegovi sreči, ker je videl nebesa odprta in je gledal Madonno v slavi božji. In spet ga je blagoraval v napol nedolžni zavisti, v napol prekipevajoči radosti: "O beato fra Angelico, o beato!"

Šele čez dolgo časa se je zavedel: "O brat Simplicij, kako grešiš proti hišnemu redu! Glej, bratje so že dolgo pri večerji. Večerno branje je morda že končano, a ti si ga vsega zamudil, ko klečiš tukaj brez dela, brez potrebe, celo proti dolni prepovedi predstojnikov. Kaj porečeš očetu priorju? Kako se opraviš?"

Ustrašil se je. A le za hip. Že v prihodnjem trenutku je dvignil oči poln otroškega zupanja k Madonni. "Ti mi pomoreš, o Madonno, o Madre bellissima, kaj ne? Najlepšo rožo iz vrta ti poklonim v dar, če mi pomoreš."

Globoko in hvaležno se je poklonil pred sliko, kakor da se že zahvaljuje, da mu je tako do-
brotno in usmiljeno uslišala prošnjo.

"O Madre santissima! O Madre bellissima!" je šepetal ves

vzhičen, ko se je poslavljaj, da zapusti atelje, spet skozi okno. Z vrta se je še enkrat ozrl v delavnico, s toplim, hvaležnim in srečnim pogledom. Z veliko zagorelo roko, je poslal Madonni skozi okno poljub, nežno in ljubeče, kakor mala deklica ljubljeno mami.

"Addio, Mamma mia, addio!" Ko je vstopil v refektorij, je povsem pozabil, da se mora najprej pri očetu priorju opravičiti. Naravnost proti slikarju Giovanniju je pohitel skozi ves refektorij. Pokleknil je pred zavzelega brata, prekrizal roke na prsih, globoko sklonil glavo kakor pred Najsvetejšim v cerkvi ter vzkliznil:

"O beato fra Angelico!" Bratje so sicer vedeli, kako ubog na duhu da je brat Simplicij. A ob tem prizoru so se vendar vsi začudili. Šele polagoma je izvedel in izlekel oče prior iz tiho itečega brata, kaj da ga je tako razvnelo.

A komaj izvedo bratje iz pretrganega pripovedovanja Simplicijevega o nebeski lepoti novega Giovannijevega umotvora, kar se kakor na tajno povelje dvignejo vsi in pohite v slikarjevo delavnico.

In glej, komaj zagledajo sliko, popadajo, kakor da se jim je Madonna resnično prikazala in razodela v svoji nebeski glori, vsi na kolena. In po preprosti, tako nenavadno posvečeni in blagoslovljeni delavnici se v hipu razlije glasne pesem, spev poln ginjenosti in poln velike blaženosti:

"Salve, Regina..."

Ko so odpeli slavospev nebes Kraljice, obstopijo vsi brata Giovanniji. In vsi mu enoglasno priznajo častni naslov, ki mu ga je dal brat Simplicij, ubogi na duhu: "Fra Angelico, fra Angelico!"

Od tedaj ga vsi nazivajo s tem imenom.

Premagan po spominih in po srčnem vznemirjenju, je Domeniko utihnil.

"In zdaj je slika v stolnici, signor maestro?" je poltiho, a z vročim glasom, polnim nemira in srčnega drhtenja, vprašal Enzio, ko mu je maestro molčal že predolgo.

Maestro je globoko vzdihnil. Pogledal je Enzija, kakor da ga je njegov glas zadržal iz globokega sna. Polagoma si je pogladil z roko čelo, kakor bi brisal iz glave težke misli.

"V stolnici. A pokvarjena." "Pokvarjena? Kdo jo je?" "Brat Simplicij."

"Ta?" "Da. Čuj. Nekaj dni pozneje je dovršil fra Angelico na Madonni zadnje poteze — ne po pravila nikoli, tako jasno mu gleda duh vse te nebeske prikazni, tako pokorno mu jih oživlja čopič na les. Tedaj pošlje oče prior podesti sporočilo: —

"Izvoli vaš signoria priti po Madonno!"

Res pridejo. Vsi mestni očete, duhovščina, skoraj vse meščanstvo fiesolsko pride v slovenski procesiji po umotvor. Zakaj glas o čudoviti krasoti slike se je bil naglo razširil po mestu.

Ves srečen odpre brat vrata: vrata v kapiteljsko dvorano, kjer je čakala Madonna med dehtečim cvetjem. Vsi ostrme nad njeno krasoto. Vse povprek zvene radostni vzkliki: "O fra Angelico! O beato fra Angelico!"

Kar se nenadoma izvije v prvi vrsti stoječemu podesti bolesten in ogorčen vzkliz: "Gorje! Poškodovana je!"

Vse rine naprej, vse vzkliza, sumi od nevolje in srda: "Per Dio, res, Madonnine roke so preluknjane." Temnordeča roža je namreč kipele in cvetela iz rok nebeske Gospe, kakor bi polzela iz globoke, pravkar zadane rane ogromna krpja krvi.

"Kdo je storil zločin, kdo?" vsi grozeče po dvorani.

"Jaz!" prizna brat Simplicij in se smehlja nedolžno kakor novorojeno dete. "Obetal sem Madonni rožo, če me obvaruje ukora in kazni."

STORZA O ITALIJANSKI ZUNANJJI POLITIKI — JADRANSKO VPRAŠANJE.

Rim, 16. avgusta.

Zunanji minister Storza je govoril danes nenavadno polni zbornici o aktualnih vprašanjih zunanje politike. Izjavil je, da hoče govoriti o zunanji politiki, ne da bi čakal razpravo o saintgermainski pogodbi, katere ni treba braniti, ne pojasnjevati, ker bo njena odobritev dala Italijanom na Tridentskem in ob Gornji Adizi vse njihove pravice in dolžnosti in bo postala italijanska zemlja meja na Alpah, ki bo storila konec stoletni borbi med vpadalci in potlačenci, ki se je končala z zmago na Piazzi in v Vittorio Veneto (!).

Nemškemu prebivalstvu, ki je prišlo tekom stoletij čez Alpe, bo zajamčen njihov jezik, njihovo čustvovanje in njihove posebne koristi. Nato je govoril o dogovoru z Grško, od katere so ostala Italiji samo bremena in je morala italijanska vlada odpovedati ta dogovor, ki je vezal Italijo na aktivno pomoč za odstopitev južne Albanije. Grški, dočim sedanja vlada podpira nje no neodvisnost. — Albansko vprašanje. Ker se je širila od severa in juga med Albance podla propaganda, čes, da bi se spoštovala od vseh albanska neodvisnost, če bi mi ne zasedli Valone, smo umaknili naše čete iz Valone, ohranivši v naši posesti Saseno, ki obkrožuje in nevtralizira valonsko luko. Priznavam, da se ta sklep ne odobrava soglasno, toda priznati moramo, da nismo mogli ostati varni in mirni v Valoni in istočasno vzbuhati nezadovoljstvo in jezo Albancev vsled mednarodnih dogodkov, ki bi bili morali ostati tajni, a niso ostali. Tedaj se ni računalo z vzbuditvijo albanskega narodnega čustvovanja, ki je prišlo sedaj v in bo delovalo v našo korist.

To novo dejstvo obstoja. Kaj naj bi bili naredili drugega? Tvegajoč ogromne ekspedicijske stroške, nesorazmerne s problematičnimi koristmi, bi bili podpirali igro drugih in videli, kako se Albanci zatekajo v okrilje svojega severnega in južnega sosedu. Ker je z vojno dokončana nujnost vojaških ukupacij, nočemo in ne moremo voditi nasproti Albancem drugačne politike nego politiko prijateljstva. Lako smo gotovi, da bodo Albanci v bližnji prihodnosti iskali pri nas pomoči in podpore. (Pripombe.) Tiranska vlada je poslala v Rim svoje pooblaščenca, da sklenejo povsem zadovoljive dogovore. Nato je govoril o rusko-poljskem vprašanju in izjavil med drugim, da je Italija za hiter mir in za sigurno neodvisnost Poljske. Versailleska mirovna pogodba je daleč od ideala, toda neodvisna Poljska je njena najsijajnejša stran.

Jadransko vprašanje. Zunanji minister je ob veliki pozornosti zbornice govoril sledeče:

Jasno je, da je v našo korist čim prejšnja njegova rešitev, toda v še večjo korist kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev, ker sosednja država mora skrbeti za svojo lastno ureditev in se boriti s polemikami, ki so se zategnile in povzročile velike strankarske strasti in stališča, ki so se svoj čas gotovo lahko vzdrževala a so veljala, v kolikor so se opirala na razmere in rešitve, ki se niso udeleževale. V Italiji se pozablja na veliki in definitivni uspeh evropske vojne, uspeh, ki je samo italijansko delo in slava: uničenje avstro-ogrsko monarhije (živahno odobravanje). So pri nas ljudje, ki pravijo: "Jugoslavija je naslednica Avstrije!" Izgredi, nasilja, mrznje, ki prihajajo tupatom do izbraha onstran Julijskih Alp, morejo tupatom dati navidez prav tej trditvi. Toda resnica je drugačna. Množična sila teh meščanov, ki kri-
va Avstrijo, stara, zahrbtna, cesarska Avstrija, ki je zasejala seme mrznje proti nam med avstrijski odgojeno prebivalstvo.

Slov. Delavski Dom v Collinwood, O.

IZVRŠEVALNI ODBOR:

Predsednik: — JOHN IVANČIČ, 1280 E. 168th St.
Tajnik: — ANDREW ZUPANČ, 385 E. 162nd St.
Zapisnikar: — JOHN PRUDIČ, 1276 E. 168th St.
Blagajnik: — FRANK FENDE, 1225 E. 168th St.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik: — JOHN BOHINC, 1296 E. 173rd St.
FRANK HAJNY in JOHN PAVLIN.

STAVBINSKI ODBOR: JOHN IVANČIČ, FRANK FENDE, JOHN BOHINC, PAUL ČESNIK, PAUL ŽELE.

Direktorske seje se vsrjšo vsak prvi in tretji torek v mesecu v Jos. Kunčičevi Dvorani.

CUNARD LINE

LADJA "SAXONIA"

Odplove 30. oktobra

DC

PLYMOUTH — CHERBOURG — HAMBURG

Zglasite se pri najbližnjemu zastupniku CUNARD LINIJE.

OGLAŠAJTE V ENAKOPRAVNOSTI

SELITVENO OBVESTILO!

DR. ZUPNIK

je preselil svoj urad iz 6127 St. Clair Ave. na

6131 St. Clair Ave.,

vogal E. 62. ceste nad novo banko.

Vzhod iz 62. ceste.

Dr. Zupnik ne vposluje nikakih potovalnih zobozdravnikov ali vezbanecv, temveč sam osebno skrbi za svoje obiskovalce. Je že nad sedem let v tej okolici in ima na tisoče zadovoljnih obiskovalcev.

URADNE URE: Od 8:30 dop. do 8:30 zvečer.

Ob nedeljah od 8:30 do 12.

SLOVANSKA DELAVSKA PODPORN ZVEZA

Združena s Slov. Podp. Dr. Sv. Barbare in s S. D. P. D.

SLOVANIC WORKINGMEN'S BENEFIT UNION

SEDEŽ V JOHNSTOWN, PENNA.

GLAVNI URAD: 634 MAIN ST., JOHNSTOWN, PA.

USTANOVLJENA 16. AVG. 1908—INKORPORIRANA 22. APR. 1919.

Je močna in sigurna organizacija s 154 krajevnimi društvi, ima nad \$200.000.00 premoženja in okrog 11.00 članov.

Sprejema vsako znatno osebo ne glede na veroizpovedanje, zmožno kakega slovanskega ali angleškega jezika. Članstvo zavaruje v starosti od 18—45 leta na \$250.00 \$500.00 in \$1000.00 smrtnine in za \$1.00 ali \$2.00 dnevne bolniške podpore. Osebe nad 45—55 let starosti za \$100.00 smrtnine in \$1.00 dnevne ali brez bolniške podpore. Zavaruje se tudi lahko samo za smrtnino brez bolniške podpore.

Celo bolniško podporo plačuje za dobo 6 mesecev in polovico iste za nadaljnjih 6 mesecev ene in iste bolezni.

Člani lahko zavarujejo tudi otroke v starosti od 2—16 let do \$200.00 smrtnine proti 10c mesečnine.

S. D. P. Z. posluje po National Fraternal Congress lestvici.

Svoje obveznosti plačuje redno n točno.

Nova društva se ustanovljajo z osem ali več novimi člani v starosti od 18—55 let.

Vstopnina znaša \$1.00 poleg redne mesečnine za mesec, v katerem pristopi.

S. D. P. Z. ima krajevna društva po vseh naprednih naselbinah v Zdr. državah in Canadi.

Po naselbinah, kjer še ni društva S. D. P. Z., pišite za pojasnila kako istega ustanoviti na glavnega predsednika ali pa tajnika.

J. PROSTOR, preds.
6120 St. Clair Ave.
Cleveland, O.

BLAŽ NOVAK, tajnik
634 Main Street,
Johnstown, Pa.

LOKALNE NOVICE

— Šest roparjev je ustrahovalo 30 moških v nedeljo okrog ene zjutraj v Jimmie Dunn telovadnici na zapadni 25. cesti. Z nabiti samokresli so jih prisilili da so se z obrazi obrnjenimi proti steni postavili v vrsto, nakar si jim očistili žepne vsake najmanjše vrednosti. Poleg denarja so pobrali tudi zlatino, vstevši več dragocenih biserov. Končavi svoj poset, so se odpeljali v avtomobilu in ni o njih nikakega sledu. Vsa ukradena lastnina se računa na \$1.000.

— Rokoborbec James "Kid" Edwards je bil ustreljen v nedeljo zjutraj v neki brivnici na Scovill Ave. Skupno z več drugimi moškimi je prebil noč v omenjeni hiši. Policija drži Horaca Stewarta v zvezi z umorom in vršijo se preiskave, da se najde kdo je izvršil umor.

— Ko je policist Gabriel Stansley, stanujoč na 1415 W. 55th St. sinoči slišal, da se v bližini tepeta dva moška, je vstal iz postelje in oblekel civilno obleko. Dospevši na lice mesta, je našel Miheila Grahama in nekoga drugega moškega v preteki je zahtevala, da Grahama izpelja aretiranca proti Detroit ave., se je zbrala množica ljudi, ki je zahtevala, da Grahama izpusti. Stansley jim je povedal, da je on policist, in da naj se razidejo. Ljudje pa mu očitno niso verjeli, ter so pričeli metati proti njemu opeko. Stansley je potegnil revolver in za ukazal se enkrat, da se razprše. V odgovor so pričele zopet letati opeke, izmed katerih ga je ena zadela v uho. Tedaj se je Graham postavil policistu po robu in je hotel ubežati. Policist je dvignil svoj krepel in ga udaril, da se je zvrnil po tleh. To je ljudi še bolj razkročilo in pričeli so se bolj pritiskati na policaja, ki je tedaj ustrelil iz revolverja in zadel 14letnega John Janko-ta, sina brivca na 2003 Columbus rd., ki je prišel v bližino iz radovednosti. Tedaj je prišla na mesto četa policije, ki je rešila policista iz rok razjanih ljudi. Ustreljeni deček je bil prepeljan v bolnišnico, toda njegovo stanje ni nevarno. Inšpektor Murphy je slučaj preiskal in oprostil Stansleya vse krivde.

— Trije roparji so napadli John Smiklinskija na E. 71st in Park ave. Dali so mu udarce na glavo in mu vzeli uro. Smiklinski pa se jim je postavil v bran in vse tri pognal v beg.

Chester Smith iz Loraina je bil napaden na 1021 Hamilton ave. Napadalcu so mu vzeli \$130 in uro. — Roparji so napadli na Lakeside ave. in E. 6th St. Albert Fosterja ter mu vzeli \$5.90. V zadnjem času so se napadi na cestah jako pomnožili.

— Policist Max Zucker, star 32 let, stanujoč na 10508 Earl ave. je bil večeraj aretiran, ker je obtožen, da je nekemu pijanemu človeku vzel iz žepa \$2.

— V soboto popoldne se je po nesreči obstrelila 16letna Helena Hošek, 4802 E. 116 St. in se nevarno ranila v prsi. Prepeljali so jo v St. Alexis bolnišnico.

— V soboto je avtomobil smrtno nevarno povozil 5letno Heleno Agurkih, ko je na Superior in E. 32. St. tekla čez ulico, da si kupi sladoleda.

— V okraju Parma, blizu Clevelanda, sta večeraj trčila dva avtomobila, pri čemur je bilo šest oseb nevarno poškodovanih. Dward Norris je dobil najtežje poškodbe, in bo najbrže umrl.

MOŽ BIL PRIČA UTONITVI SVOJE NEVESTE.

Racine, Wis., 12. sept. — John H. Jones iz Chicago, je bil dapes pripeljan v tukajšnje bolnišnico. Našlo se ga je na jezeru, držeč se prevrnjenega motornega čolna. Povedal je, da je

vztrajal v vodi 18 ur, medtem ko je njegova mlada žena, s katero se je poročil šele pred par tedni, omagala v teku desetih ur. Utopljena mlada žena je bila pred poroko Anna Mitchell ter je bila po poklicu slikarica portretov. Jones, s katerim se je poročila, je umetniški vrtnar. Vzrok nesreče je bilo razburkanost jezera.

(Nadaljevanje iz 1. strani)

Ko smo se razhajali, je čutil v svojem srcu vsak neko tiho zadovoljstvo. Pred velikimi nalogami stoji naše delavno ljudstvo in velik je čas, v katerem živimo. Tembolj se lahko tedaj veselimo povratka prvega med nami.

Uverjeni smo, da govorimo iz dna duše prav vsakega slovenskega delavca, če zakličemo našemu Etbinu Kristanu tudi na tem mestu!

Pozdravljen, iz vsega srca pozdravljen na domačih tleh med delavstvom, ki Te ni nikdar pozabil in ki je tako težko pričakovalo Tvojega povratka. S Teboj na čelu bomo šlo v boj za svobodo proletarskega slovenskega naroda, za kar si se boril Ti, kakor nihče med nami v dveh delih sveta!

Novice iz domovine.

Če loviš ribe ob jadranski obali. — Dne 5. avgusta je 19letni Kolombo, sin sluga okrajavstva na Sušaku, odplul na majhni ladji z nekoliko prijatelji na morje, da lovi ribe. Čeprav se je ladja nahajala na višini naše obale, so italijanske straže brez vsakega povičja pričele streljati nanjo. Strel je zadel Kolomba, ki je v kratkem umrl. Italijani so njegove prijatelje ujeli in jih odvedli. O enem manjka vsaka sled in se ne ve, ali je utekel, ali se je utopil.

Šest ladij! — Andrija Radovič, bivši član jugosl. mirovne delegacije, je v razgovoru s sotrudnikom belgrajškega lista "Pravde" izjavil glede razdelitve bivše avstro-ogrske mornarice, da ostane od te Jugoslaviji šest ladij. Šest ladij ima torej vsega skupaj Jugoslavija v Jadranskem morju!...

Madžarska "Črna roka" kolje naprej. — Budimpeštanski listi so poročali pred par dnevi, da je izvršil samoumor neki pokrajinski zdravnik, dr. Zigmunt E. Klein. Resnica pa je, kakor doznavamo iz zanesljivega vira, malce drugačna. Dr. Zigmunt Klein je bil namreč odveden v budimpeštanske zapore, ker se je protivil ukazu pozverjenih belih gardistov, da ne sme (!) konstatirati v protokolu nobenih znakov posiljevanja na razkosanih telesih oseb, ki so jih monogolski podivjanci pred par dnevi v njegovem okraju usmrtili. Dra. Kleina so radi njegove značajnosti v zaporih kratkoma ubili.

Dunajski invalidi za internacionalno združenje. — Delegati vojnih pohablencev so na nekem shodu sklenili resolucijo, v kateri naglašajo potrebo mednarodnega združenja invalidov, ki bodo s svojo pretresujočo usodo vplivali na pomirjevanje med narodi in doprinesli svoj del k preprečenju bodočih vojn. Predsednik je bil pozvan, da čimprej pozove vse invalide na internacionalni kongres vojnih pohablencev.

Tudi eden med tistimi, ki so nas morili. Kaj čitamo v "Frankfurter Zeitung"? — "Bil je sicer c. in kr. poslanik baron von Geisl na belgrajskem dvoru 23. julija 1914 samo pismo, ko je oddal Berchtoldovo noto srbski vladi, toda gotovo ga ni bilo še usodnejšega pismo, še v svetovni zgodovini in takrat je bil on v resnici nekaka historična osebnost; oči peterih celin so bile v naslednjih dvakrat štirindvajsetih urah uprte vanj, in ko se je raznesla po jezici vest na vse štiri strani sve-

ta, da je zapustil "s celim osebjem poslanstva" Belgrad, je padla kot črna senca na radostno poletno zemljo in ledenomrzla slutnja o nečem strašnem nas je objela — in danes ni Avstro-Ogrske več in "c. in kr." se pravi nekje med zastarelo šaro zgodovine. Toda baron v. Geisl je še zdrav in vesel! In biva na svojem posestvu v bližini Radgone na državnem ozemlju kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev in ko so pred kratkim v Zgornji Radgoni s svečano božjo službo praznovali sedemdesetletnico kralja Petra, kdo se je prikazal v cerkev? Samo ob sebi umevno, da baron Geisl, ki je pobožno molil za vladarja, kateremu je tedaj zalučal pred noge tisto noto, tisto bombo... Da, izprememba časa in človeški značaj! — Zdi se nam, da nas je obila rdečica sramu, ko smo čitali te besede, rdečica sramu nas namesto one, ki so krivi, da stojimo pred očmi sveta v tako smešni in žalostni luči! Ampak je že tako, če hočeš dobiti kje na zemlji kake najbolj puste paradokse, se moraš obrniti v — Jugoslavijo in če iščeš za svojo zbirko petrefaktov — absurdnih unikov, jih najdeš v jugoslovanskih vodilnih krogih.

PREGANJANJE.

Komaj obstoja per mesecev Jugoslavija, pa so se že spravili bankirji, industriji in politični demagogi pod eno streho, da tam kujejo naklepe proti organiziranemu delavstvu. Vse industrije v posameznih pokrajinah in v celi državi so že organizirale svoje industrijske zveze in iz teh središč dajo podjetnikom navodila, kako naj se bojujejo proti naraščanju delavskih organizacij.

Tak vtisk dobimo, če se nekoliko ozremo okolo. Povsod opažamo, da preganjajo podjetniki zaupnike, da pospešujejo klerikalne in druge organizacije, ki jim služijo kot četa spijonov v podjetju. Kakor so nam poročali iz Stajerske, je tam že tako udomačeno preganjanje delavstva, da baje kar podjetnik komandira ali se sme vršiti shod strokovno organiziranega delavstva ali ne. Kaj takega se še ni dogodilo.

Iz tega dogodka je razvidno v glavnem to, da so organizirani podjetniki ter da dobivajo

navodila od svoje centrale, ter od politične stranke klerikalne in morda tudi drugih.

Boj proti delavstvu so kapitalisti imenito organizirali. Imajo denar, imajo pa tudi voljo. Vseh teh dogodkov delavstvo ne bo moglo mirno gledati, zakaj, da bi organizirano delavstvo zapustilo svoje pozicije, na to ni misliti.

Res je podjetništvo navalilo z vso vehemenco na proletarski pokret zlasti, ker mu je to iz političnih ozirov jako olajšano. Ne le, da tam doli v Belgradu z veseljem pozdravljajo vsako tloranjo in reakcijo, marveč jo še očitno podpirajo, ker hočejo zdrobiti vse razlike in običaje delovnega ljudstva, izpodmakniti mu pridobitve s slabim gospodarstvom in čudno državno politiko.

In še ni dovolj! Na vse preteke forsirajo vsemogoče propagande, s katerimi skuša razcepiti delavske strokovne organizacije, ki so edina trdna opora naših uspehov.

Grozijo nam od vseh strani sovražnik, da oslabi našo moč. Ne dajmo si torej razbijati in razdirati naših organizacij od nikogar, če ima na jeziku strup ali med, zakaj kdor jih hoče razdirati, je brez izjeme vsak sovražnik delavstva!

"Naprej".

POZOR! S prvim oktobrom se odda v najem primeren prazen prostor za kakršnokoli prodajalno. Dosedaj je bila prodajalna jestvina. Ako katerega veseli naj vpraša v uredništvu "Enakopravnosti". 216—21.

LOT NAPRODAJ. — Med St. Clair Ave. in Cut Rd. Lot št. 23 od Lawrence Co. Zglasite se v uradu Enakopravnosti.

POZOR, ROJAKI V PENNSYLVANII.

Rojake po državi Pennsylvania obveščamo, da jih bo v kratkem obiskal naš zastopnik g. Josip Ivanetič, ki je upravičen pobirati naročnino za "Enakopravnost", izdati polnomočna potrdila ter sprejemati druga dela, spadajoča v tiskarsko stroko.

Rojakom ga najtopleje priporočamo, da mu gredo povsod na roko.

Uprava "Enakopravnosti"

ŽENE IN DEKLETA POZOR!

Spodaj podpisani naznanjam in priporočam veliko zalogo dobrega blaga, vsakovrstnega modernega blaga za obleke, blago na jarde. Imam tudi veliko izbero ženskih oblek, svilnatih in volnenih. Posebno se priporočam močnim, debelim ženam, da si pri nas lahko izberejo obleke po okusu in zadovoljnosti. Imam tudi veliko izbero kikej, imam široke v pasu do 50, za vsako močno in debelo žensko ravno kar potrebuje. Napredaj so tudi izvrstne bluze, vsakovrstne jopiče v najnovejši modi. Priporočam se tudi nevestam in ženinom, da kadar rabite poročno obleko, da jih imamo vedno v zalogi. Lepe, krasne, moderne obleke, pa tudi vsakovrstno blago, ki se potrebuje za novoporočence, kakor ruže, pogrinjala za postelje, kovire, blankete in enake potrebne stvari.

Posebno se priporočam collinwoodskim birmancem in botram, da imamo veliko zalogo oblek za dečke, ravno tako za botre in botrice. Hočete biti "oftrni" isti dan, oglasite se pri nas, ker ravno sedaj sem dobil veliko zalogo klobukov in oblek. Pridite in ogledite si, in če je za vas, kupite. Se vam najtopleje priporočam za obilen obisk.

ANT. ANŽLOVAR, 6202 ST. CLAIR AVE. vogal 62. ceste.

POZOR SLOVENCI!

Zelim vam naznaniti, da imam v Garfieldu parku lot napredaj; velik je 45x114, št. lota je 197 in se nahaja znaven mestnega ozemlja, kjer igrajo žogo. Če katerega izmed Slovencev veseli ta lot kupiti, ga dobi prav poceni za gotov denar in to je: za \$1,800; ali si ga pa plačuje na mesečna odplačila \$25.00 na mesec in 6% od 100 dokler ni popolnoma izplačan, samo potem vas stane \$1,600. Torej iz tega razvidite, koliko si prihranite, če ga kupite za gotov denar.

Tukaj imam vse potrebne listine kar spada k lotu in ko ga kupite za gotov denar se vam listine izročijo, tako, da nimate nikakih sitnosti. Za vsa nadaljna vprašanja se obrnite na A. Paulin, 232 Main St. Oneonta, N. Y. 216—21

MALI OGLASI

SODI OD ŽGANJA se prodajo po zmerni ceni. Poizve se na 6111 St. Clair Ave.

DOPIŠOVALEC. — Tujezemski menjalnica in parobrodna agencija išče Slovence, ki govorijo in piše tudi hrvaško. Mora biti neodvisen dopisovalec v obeh jezikih in dober tipist. Dobra plačila in prilika za napredovanje za pravega moškega. Mora biti priporočen. Naslovite na Alexander Advertising Agency, 148 Broadway, New York, N. Y.

DVA FANTA SE sprejemata na hrano in stanovanje in eden samo na stanovanje. Oglasite se na 1158 Norwood Rd.

POHIŠTVO NAPRODAJ. Pohištvo za pet sob, v dobrem stanju se proda radi odhoda v tujino. Zglasite se pri Stjepanu Tadiću, 4036 St. Clair Ave.

DVE SOBI SE ODDAJO ZA spanje za enega ali dva fantina na 993 E. 74th St. spodaj.

NAPRODAJ! Gostilna — Hotel in restavracija. Zglasite se na 660 East 132nd St. Collinwood, O. 215-217

SLOVENSKO DEKLE dobi službo v zobozdravniškem uradu. Oglasiti se je na 5393 St. Clair Ave.

Bodite pametni in kupite ARBU MAZILO za rane, izpahila lišaje, opekline in kožne bolezni. To dobite v vsaki lekarni in denar nazaj, ako niste zadovoljni. The Arbu Laboratories Co., 14017 Darley Ave. Cleveland, O.

PRODA SE okrog 140 četverlezične ograje ali fencia v še jako dobrem stanju. Poizve se lahko pri Sophia Tisovec, 4488 West 130th St. West Park, O. ali pa na 1120 E. 67th St. Cleveland, O. 214-216

O. S. Princeton 245 Bell Rosedale 6353-W.

JOS. VOVK 1123 Addison Rd. AVTOMOBIL ZA VSE SLUČAJE. se priporočam.

SPREJEM V DRUŠTVO "SLOVENIJA" je prost vstopnine v mesecih: juliju, avgustu in septembru. \$6 na teden podpore. Usmrtnina \$250.00.

UPRAVNI ODBOR: Frank Špelko, predsednik, — 3504 St. Clair Ave. Louis Tomiš, podpredsednik, 3017 St. Clair Ave. Josip Gram, tajnik, — 1395 E. 43rd St. Frank Kočevar, računski tajnik — 1425 E. 39th St. John Fortuna, blagajnik, — 1401 E. 47th Str.

ZAHVALA. Podpisani se zahvaljuje vsem spodaj označenim, ki so darovali za pokojno Nežo Zajec: Marjeta Čož, \$20; Po \$5 so darovali: Z. Sušteršič; po \$2 so darovali: Z. Zaletel; Po \$1 so darovali: B. Kravcer, J. Vidmar, Hočevar in Trhlin, J. Bagaj, J. Kožel, J. Hribar, M. Biter, J. Kranc, A. Pelicjan, Fr. Kmet, A. Završček, G. Kuhar, J. Kramar, A. Tekavčič, K. Krakar, A. Zajec J. G. J. Smolej, A. Bajek; po 50c: J. Starina, T. Pucel, J. Bučman, J. Glavač, J. Černe, M. Japel, J. Tomas, J. Skufca, T. Brule, F. Bojdan, T. Kodrič, M. Kmet, J. Knap, A. Mohar, T. Tekavčič, J. Bridar, S. Jankaks, L. Skulj, A. Gregor, G. Trampus, J. Telban, J. Zagorac, A. Nosa, J. Znidarski, N. Vidmar, A. Škerjanc, J. Cerovž; po 40c: J. Jevc; po 35c: M. Lupsina; po 25c: A. Pucel, A. Perko, M. Verstovšek, J. Budak, J. Kalis, J. Japel, M. Jamnik, A. Bek, J. Kocjančič, E. Bajek, J. Černe, Mrs. Bradli, E. K. Kmet, F. Smajin, S. Germ, S. Skulj, M. Murič, J. Majzelj, A. Drobec, L. ZALETEL, nabiralec, 3169 St. Clair Ave.

LIBERTY BONDI IN VOJNO VARČEVALNE ZNAMKE. Prodajate sedaj. Mi plačamo v gotovini takoj. Simon, zanesljiv prekupčevalec, soba 216 Tennox Bldg., drugo nadstropje. Vzemite vzpejačo. Vogal dave ta cesta in Euclid ave., nad Simon Sewing Machine Co. Odprto do 6 ure večera.

Boter in Botra

Marsikatera botra ali boter sam ne ve, kaj bi podaril birmancu, da bi mu ostalo čim dalje v spominu.

In ravno zato, smo si mi nabavili

NARAVNOST OČARUJOČO ZBIRKO Birmanskih Daril

iz katere si boste lahko izbrali po svoji lastni volji in okusu.

POSEBNOST ZA DEČKE

Ravnokar smo prejeli krasne zlate žepne ure, nekoliko manjše velikosti kot navadne in kakor nalašč za dečke, katere se dobe po zmernih cenah.

Zapestne ure, zlate in srebrne verižice, medaljončki, vratni oveski, prstani se bodo gotovo dopadli vsaki birmanki in zato si glejte naše izrednosti

ŠE DANES.

William Sitter Company 5805 St. Clair Ave.

SLOVENSKA ZLATARNA

Popravljamo ure in vso drugo zlatnino.

